

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องการใช้ตัวแบบทางสังคมประกอบวิธีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ประสพการณ์จากบ้าน วัด โรงเรียน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมตามแนววิถีพุทธของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนบ้านเขว อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาแนวทางการใช้ตัวแบบทางสังคม ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการบ้าน วัด โรงเรียน แก่นักเรียนบ้านเขว ๒) เพื่อศึกษา ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาพฤติกรรมตามแนววิถีพุทธของโรงเรียนบ้านเขว ๓) เพื่อศึกษาแนวและ ข้อเสนอแนะการใช้ตัวแบบทางสังคมประกอบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการบ้าน วัด โรงเรียน ในการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านเขว ดังกล่าวข้างต้น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องเครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ชนิด โครงสร้าง การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายจำนวน ๔๐ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธี พรรณนาความเรียง สรุปผลการวิจัย ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า แนวคิดทฤษฎีและตัวแบบทางสังคม คือ คำอธิบาย ปรากฏการณ์สังคมอย่างใดอย่างหนึ่งตามหลักเหตุผล โดยแสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ ของปรากฏการณ์สังคมนั้น จนสามารถที่จะพยากรณ์ปรากฏการณ์สังคมในอนาคตได้ ทฤษฎีสังคมมี ความหมายกว้างเป็นทฤษฎีของจิตวิทยา ซึ่งอาจหมายถึงเรื่องของคนแต่ละคนก็ได้ (Psychology studies human interaction of individuals) หรืออาจหมายถึงทฤษฎีรัฐศาสตร์ ซึ่งเป็นเรื่องของ อำนาจของคนหลายคนที่เกี่ยวข้องกัน หรืออาจหมายถึงทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ อันเป็นเรื่องของคน หลายคนกับวัตถุในการผลิตการจำหน่ายแจกผลิตภัณฑ์และบริการในการอุปโภคบริโภคได้ และ อาจเป็นทฤษฎีสังคมวิทยา เป็นเรื่องของรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์หรืออาจจะเป็นทฤษฎี ของมานุษยวิทยาเป็นเรื่องของคนที่มีแบบแผนการคิด การกระทำหรือวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ทฤษฎี ทางสังคมจึงคล้ายกับแนวคิดทางสังคม ที่เกี่ยวข้องกับคนและความสัมพันธ์ระหว่างคน รวมทั้งระหว่าง คนกับสิ่งแวดล้อม แต่ก็มี ความแตกต่างกันที่ทฤษฎีเป็นข้อความที่เป็นไปตามหลักเหตุผล มีระบบและ พยากรณ์ปรากฏการณ์ในอนาคต การสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอนให้เกิดผลสำเร็จผู้ที่สร้าง แรงจูงใจต้องมีความพยายาม มีเหตุมีผลมีจิตใจที่มีความกรุณา มีความรู้ความสามารถ ตระหนักใน ความแตกต่างของบุคคล การจัดคนให้เหมาะสมกับงาน มีการตั้งเป้าหมายเพื่อการจูงใจ มีการ ป้อนกลับเพื่อการจูงใจ การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตในการทำงาน การให้ผลตอบแทนการปฏิบัติหรือ รางวัลตามคุณภาพและปริมาณของการทำงาน การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม การสร้างและธำรงไว้ซึ่ง ระบบการจูงใจที่มีคุณธรรมการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคนให้มีความรู้มากขึ้น มีจิตใจสูงขึ้น มี คุณธรรม เมื่อมีการศึกษามีความรู้ก็จะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นการศึกษาย่อม เป็นสิ่งสำคัญไม่ว่าหน่วยงานใดก็ตามถ้ามีบุคลากรที่มีการศึกษามาเป็นอย่างดีหน่วยงานก็จะใช้

ประโยชน์จากบุคคลนั้นได้มากซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ จากการศึกษาพบว่า

การสนับสนุนส่งเสริม เยาวชนในรูปแบบต่างๆ ในปัจจุบันการศึกษาเป็นศูนย์รวมความคิดด้านการพัฒนาชุมชน เป็นศูนย์รวมใจของชุมชน เมื่อมีปัญหา เป็นหอศิลป์ประจำชุมชน เป็นโรงพยาบาลของชุมชน บทบาทที่สำคัญที่มีต่อเยาวชน ห้ามปรามสอนให้เว้นจากความชั่ว แนะนำสั่งสอนให้ตั้งอยู่ในความดี อนุเคราะห์ด้วยความปรารถนาดี ให้ได้ฟังได้รู้สิ่งที่ยังไม่เคยรู้ไม่เคยฟัง การสงเคราะห์ให้เยาวชนทำกิจกรรมต่างๆ โดยมีพระสงฆ์ ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเยาวชน ให้เว้นจากความชั่ว แนะนำให้ตั้งอยู่ในความดี โดยอนุเคราะห์ด้วยความปรารถนาดี แสดงธรรมให้เยาวชนได้รู้สิ่งที่ยังไม่เคยรู้ไม่เคยฟัง ชี้แจงอธิบายทำสิ่งที่เคยฟังแล้วให้เข้าใจแจ่มแจ้งบอกทางสวรรค์เพื่อสอนวิธีการดำเนินชีวิตให้มีความสุขความเจริญการพัฒนาเยาวชน ในสถาบันการศึกษา โดยเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง และเป็นแบบอย่างให้นักเรียนเช่นกัน บทบาทของครูที่สำคัญ สอนและแนะนำให้ศิษย์เป็นคนดี สอนให้ศิษย์เกิดความเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้อย่างชัดเจน สั่งสอนและถ่ายทอดศิลปวิทยาให้อย่างสิ้นเชิง ส่งเสริมและยกย่องความดีงามตามความสามารถของศิษย์ให้ปรากฏไปทุกที่ สร้างเครื่องคุ้มภัยในสารทิศ ด้วยการให้ความรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้อย่างกว้างขวางลึกซึ้ง สามารถนำไปปฏิบัติหน้าที่ และใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข ซึ่งครูจะต้องเป็นผู้ที่มีขันติโสรจจะ คือ มีความสงบเสงี่ยม สารวมทั้งกาย วาจา และใจ มีมารยาทงดงาม และมีหิริโอตตปปะ ในการกระทำทั้งหลาย เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้เยาวชนในฐานะศิษย์นอกจาก นี้สถาบันการศึกษา อันได้แก่ โรงเรียน หรือมหาวิทยาลัย เป็นสถาบันการศึกษา ที่สำคัญที่จะเอื้อ ประโยชน์ให้เยาวชน ในการศึกษา โดยเน้นการจัดสถานที่ เพื่อสนับสนุนให้เยาวชนได้พัฒนาตนเองอย่างบูรณาการ ซึ่งส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงาม การอยู่ใกล้ชิดคนดี ใกล้ผู้มีครู อาจารย์ดี มีข้อมูลมีสื่อที่ดีเอาใจใส่ศึกษาโดยมีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ดีมีกระบวนการคิดวิเคราะห์พิจารณาเหตุผลที่ดีและถูกวิธีสามารถนำความรู้ใช้ในชีวิตได้ถูกต้องเหมาะสมโรงเรียน จึงเป็นสถาบันหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อเยาวชนในการศึกษา ทั้งนี้โรงเรียน หรือมหาวิทยาลัย ควรจัดสถานที่ให้เหมาะแก่การพัฒนา และในส่วนของครู การพัฒนาตนเอง ครูต้นแบบจะได้รับการพัฒนาทั้งด้าน ความรู้ ทักษะ ความสามารถด้านวิชาชีพครู สามารถจัดกิจกรรมสนับสนุน การเรียนรู้ตลอดจนเจตคติอันดีต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ นำไปสู่การแลกเปลี่ยน การเรียนรู้ การเผยแพร่และการพัฒนาครูเครือข่าย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาผู้เรียน จากการที่ครูต้นแบบ ได้มีโอกาสพัฒนาตนเองใน ทุกด้าน จนสามารถนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ หรือจัดกิจกรรมสนับสนุนการ เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็ม ตามศักยภาพ สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นคนดี มีความรู้ และมีความสุข ในสังคม ได้สมตามเจตนารมณ์ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การพัฒนาครูเครือข่าย ครูต้นแบบ จะมีโอกาสได้เป็นผู้ในการ เปลี่ยนแปลงด้านการปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างหรือต้นแบบ การปฏิรูป การเรียนรู้ให้แก่ครูเครือข่าย โดยใช้วิธีการนิเทศภายใน ในลักษณะของ กลยณณมิตรนิเทศ ซึ่งจะส่งผลให้ครูเครือข่ายเกิดการปรับเปลี่ยนกระบวน ทักษะ เพิ่มพูนความรู้ ทักษะความสามารถ และเจตคติอันดีต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ แล้วสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้หรือจัดกิจกรรมสนับสนุน การเรียนรู้ให้ แก่ผู้อื่นได้อย่างมีคุณภาพสืบไป การพัฒนาวิชาชีพ ผลสำเร็จอันเกิดจากการพัฒนาตนเอง ซึ่งนำไปสู่ การพัฒนาผู้เรียนและการพัฒนาครูเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมี

ประสิทธิผล จะกลายเป็นประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ ที่สั่งสมอยู่ในตัวครู อันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะวิชาชีพครู ให้เพิ่มพูนขึ้นอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาชุมชน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และเป็นต้นแบบปฏิรูปการเรียนรู้ แสดงถึงความเป็นบุคคลที่มีศักยภาพใน การปฏิรูปการเรียนรู้ และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จึงเป็นที่ยอมรับ ของบุคคล และชุมชนโดยทั่วไปด้วยเหตุนี้ จึงสามารถเป็นผู้ประสาน และ พัฒนาชุมชนในด้านวิชาการเป็นอย่างดี นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ก็มีบทบาทในการเป็นผู้อบรมสั่งสอนชี้แนะ และเป็นแบบอย่างที่สำคัญแก่เยาวชนในฐานะที่เป็นศิษย์ จากการศึกษาด้วยแบบสัมภาษณ์พบว่า

การพัฒนาพฤติกรรมของเยาวชนให้เป็นคนเก่ง คนดีและรู้จักใช้ชีวิตอย่างมีความสุขได้นั้น บ้าน (ผู้ปกครอง) วัด (พระสงฆ์) และโรงเรียน (ผู้บริหาร/ครูผู้สอน) จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนให้เยาวชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่างๆ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาหนีเรียน ไม่เชื่อฟังผู้ปกครอง ปัญหามีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เป็นต้น จะต้องได้รับการแก้ไขโดยด่วนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และรู้จักบูรณาการหลักธรรมที่จำเป็นมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน การทำงานที่บ้านและการร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา สรุปสาระสำคัญของหลักธรรมต่างๆ ได้แก่ การสอนให้เยาวชนพฤติกรรม การปฏิบัติตนตามหลักอริยสัจ ๔ เช่น ให้มีความขยันหมั่นเพียรในการเรียน เป็นต้น การปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ เช่น การมีน้ำใจรู้จักแบ่งปันสิ่งที่ดีแก่เพื่อนๆ และโรงเรียน หมั่นบำเพ็ญบุญกุศลในแต่ละโอกาสสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น การสวดมนต์ไหว้พระ การทำบุญตักบาตร รู้จักวิธีการนั่งฝึกสมาธิหรือฝึกอารมณ์ให้มั่นคง รู้จักการใช้วาจาที่สุภาพต่อเพื่อนๆ คุณครูและบุคคลอื่น รู้จักรักษาดนตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและความอดทนในการศึกษาเล่าเรียน รู้จักมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ต่อพระสงฆ์และโรงเรียนของตนเอง นอกจากนั้น พึงเป็นผู้ที่รู้จักให้อภัยแก่บุคคลอื่นอยู่เสมอ การพัฒนาพฤติกรรมของเยาวชนให้เป็นคนเก่ง คนดีและรู้จักใช้ชีวิตอย่างมีความสุขได้นั้นบ้าน วัด และโรงเรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนให้เยาวชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแล้วนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์อันสูงสุด

๕.๒ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาในประเด็นดังกล่าวแล้ว ยังคงมีประเด็นที่ควรแก่การศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาวิเคราะห์ครูหรือผู้บริหารอันพึงประสงค์กับการใช้ตัวแบบทางสังคมประกอบวิธีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการประสบการณ์จากบ้าน วัด โรงเรียน ตามหลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) เป็นกาลเฉพาะราย เน้นการศึกษาเชิงเจาะลึก

๒. เปรียบเทียบการจัดการศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมกับจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการประสบการณ์จากบ้าน-วัด-โรงเรียน

๓. ควรศึกษาแนวทางประสานความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมโรงเรียนวิถีพุทธ ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน